

Alternativ pensionsålder

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Bakgrund.....	1
Ny definition av alternativ pensionsålder	2
Bilaga	5
Tabell med alternativa pensionsåldrar	6

Sammanfattning

I denna PM beskrivs det Pensionsmyndigheten benämner *Alternativ Pensionsålder*. Alternativ pensionsålder ger en fingervisning om hur länge det är nödvändigt att arbeta för att kompensera för livslängdsökningens minskning av månadspensionen. I viss mån är det en fingervisning om hur länge det är nödvändigt att arbeta för att få en pension som – i förhållande till inkomstnivån – motsvarar tidigare årskullars pensioner. Men livslängdsökningens effekt på pensionsnivån och hur länge varje årskull behöver arbeta för att pensionsnivån ska vara konstant är inte helt och hållet samma sak vilket illustreras i denna PM.

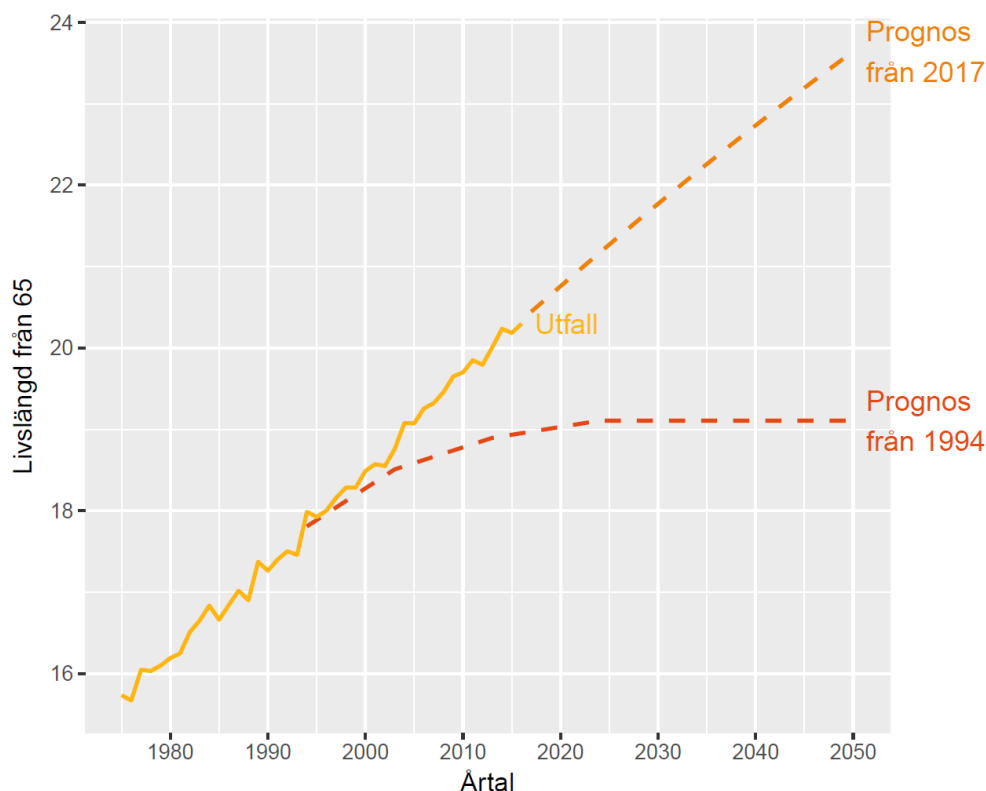
Pensionsmyndigheten har valt att ändra beräkningsmetoden från att tidigare ha beräknats i myndighetens Typfallsmodell till en formel som baseras helt på SCB:s livslängdsprognoser. Bytet av beräkningsmetod gör att den alternativa pensionsåldern höjs med som mest 1,5 år för de yngsta generationerna. Exempelvis för en person född 1975 höjs den alternativa pensionsåldern från 68 år och 5 månader till 69 år och 5 månader. Pensionens storlek för Pensionsmyndighetens s.k. standardtypfall i förhållande till slutlön ökar från ca 53 till ca 57 procent vid den nya högre alternativa pensionsåldern.

Bakgrund

När Riksdagen beslutade om pensionssystemet våren 1994 användes Statistiska centralbyråns (SCB) befolkningsprognos från 1994 som underlag. Vi denna tid hade den som var 65 år gammal en förväntad återstående livslängd på 17 år och 5 månader¹. Livslängden förväntades därefter öka med i genomsnitt 5 månader för varje årtionde fram till år 2025. Efter år 2025 antogs medellivslängden vara konstant. I efterhand ser man att prognosen kraftigt underskattade livslängdsökningen.

För år 2017 är den återstående livslängden vid 65 års ålder, 20 år 1 månad², en ökning från 1994 med 2 år och 8 månader.

Diagram 1 Förväntad livslängd vid 65 års ålder vid två prognostillfällen, 1994³ och 2015 samt utfallet årligen till och med 2016

En konsekvens av ökad förväntad livslängd är att delningstalen som används vid beräkning av pensionsutbetalningen ökar. Högre delningstal ger en lägre pension. Att dödligheten även minskar i åldrarna innan pensioneringen gör att arvsvinsterna som tillförs kontot blir mindre, vilket också resulterar i lägre pension. Ett sätt att motverka den ökande

¹ SCB:s livslängdstabell från åren 1989-1993.

² SCB:s livslängdstabell från åren 2012-2016.

³ Sveriges Framtida Befolkning, Framskrivning åren 1994-2050, Demografiska rapporter 1994:3 SCB

livslängdens negativa effekt på månadspensionens storlek är att arbeta längre och vänta med att ta ut pensionen till senare i livet. Om månadsbeloppet inte skulle minska av en ökad livslängd skulle den förväntade totala pensionsutbetalningen öka. Ökade pensionsutbetalningar skulle medföra ett behov av att tillföra mer pengar till systemet för att finansiera ökningen i total pensionsutbetalning.

Ny definition av alternativ pensionsålder

Den alternativa pensionsåldern är ett mått som Pensionsmyndigheten lanserade 2010 och är tänkt som ett riktmärke för hur länge en individ behöver jobba för att få en kompensationsgrad⁴ i nivå med tidigare generationers pension. Måttet är dock inte ett direkt svar på den frågan, utan svarar på hur mycket livslängdsförändringen i sig medfört att en årskull skulle behöva förskjuta sin pensionsålder för att årskullens kompensationsgrad inte ska sjunka. Måttet bortser alltså från effekter från andra faktorer såsom utfasning av det gamla ATP-systemet och den faktiska avkastningen i premiepensionen. Om avkastningen i premiepensionen skulle bli högre än den antagna⁵ kommer inte den alternativa pensionsåldern att sjunka, men kompensationsgraden enligt dessa antaganden blir givetvis högre.

I diagram 5 går det att avläsa vad kompensationsgraden förväntas bli vid den alternativa pensionsåldern. Som jämförelse gav det gamla allmänna pensionssystemet ATP och folkpension ca 60 procent i kompensationsgrad efter ett helt arbetsliv och en pensionering på 65 års ålder.

Hösten 2017 tog Pensionsmyndigheten beslutet att ändra beräkningsmetod för alternativ pensionsålder⁶. Den nya metoden utgår från en modell där kvoten mellan tiden i arbetslivet och tiden som pensionär är avgörande för den alternativa pensionsåldern. I modellen utgår vi från att arbetslivet börjar vid 23 års ålder och slutar samtidigt som pensionen börjar tas ut. Vi antar även att lönen följer den genomsnittliga löneökningen i Sverige. Den alternativa pensionsåldern kan då sägas vara den pensionsålder som gör att förhållandet mellan tiden i arbetslivet och pensionstiden är densamma för alla generationer. Utgångspunkten är en person född 1930 som gick i pension 1995 vid 65 års ålder. Den största skillnaden mot tidigare beräkningsmetod är att den nya metoden tar hänsyn till den minskade dödligheten även innan pensionsuttagets början vilket som tidigare nämnts också gör skillnad genom storleken på arvsvinsterna⁷. Detta gör att den alternativa pensionsåldern blir högre jämfört med de alternativa pensionsåldrar som beräknades med den tidigare metoden. Som mest är skillnaden knappt 1,5 år för de yngsta årskullarna. Samtidigt blir

⁴ Pensionen dividerat med den lön personen hade innan pensioneringen

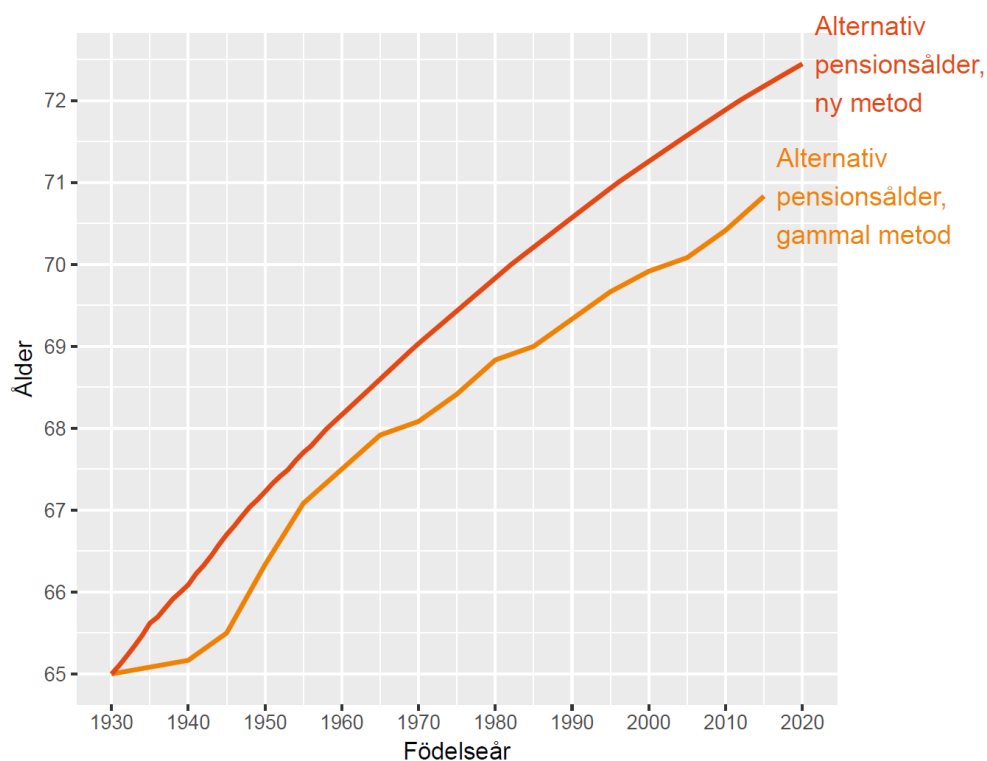
⁵ Typfallen är beräknade utifrån antaganden i den s.k. prognosstandarden vilket innebär 1,8 % realltillväxt och 3,9 % realavkastning på kapitalmarknaden.

⁶ Rapport från Pensionsmyndigheten november 2017: Formel för alternativ pensionsålder

⁷ Se Diagram 4 i bilagan

kompensationsgraden högre vid den högre pensionsåldern, omkring 4 procentenheter högre⁸ i pensionsmyndighetens s.k. standardtypfall⁹.

Diagram 2 Alternativ pensionsålder med den nya metoden

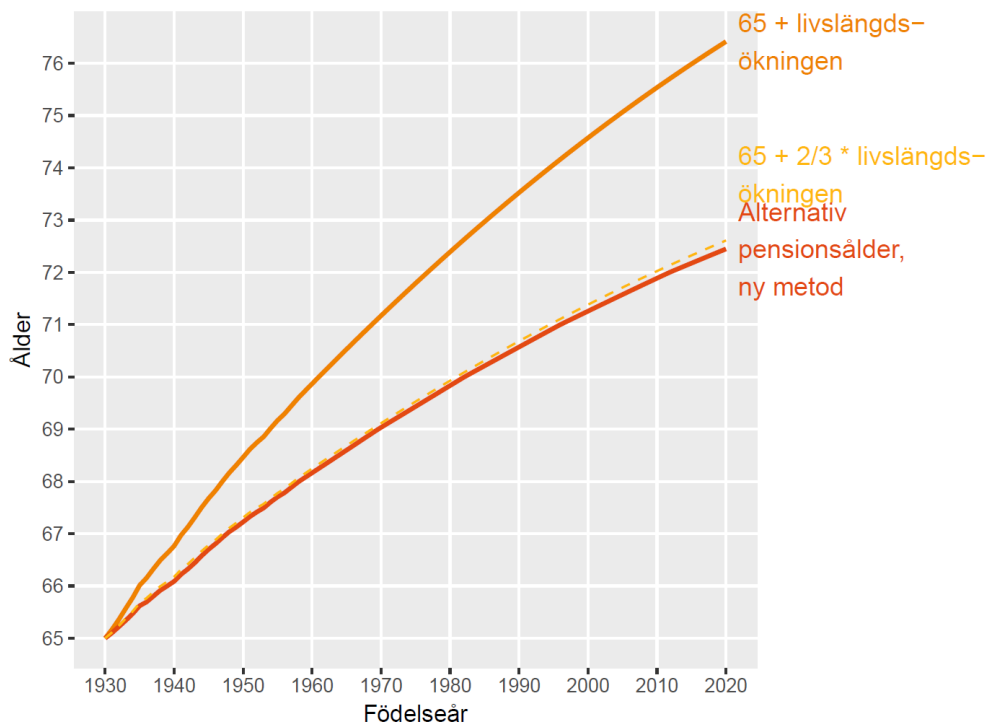
För en person född 1952 är den alternativa pensionsåldern 67 år och 4 månader medan den för en person född 2017 är 72 år och 3 månader.

En tumregel är att man behöver arbeta ungefär 2/3 av den tid som ökningen i förväntad livslängd utgör, det är ökningen av livslängden från arbetslivets början som avses. Det betyder att om förväntad livslängd från 23 års ålder ökar med 12 månader behöver arbetslivets längd öka med 8 månader för att kompensationsgraden skall vara på ungefär bibehållen nivå.

⁸ Se Diagram 5 i bilagan

⁹ Standardtypfallet innebär ett arbetsliv som påbörjas vid 23 års ålder och en löneökning som följer den allmänna lönetillväxten i samhället.

Diagram 3 En förlängning av arbetslivet med två tredjedelar av livslängdsökningen behövs för att bibehålla kompensationsgraden

Eftersom alternativ pensionsålder är beräknad utifrån prognoser och antaganden skall resultaten inte övertolkas som en absolut sanning utan mer som en indikation på i vilken utsträckning pensionsåldern förväntas öka.

I bilagan finns alternativa pensionsåldrar för alla årskullar.

Bilaga

Diagram 4. Skillnaden i alternativ pensionsålder då arvsvinsteras förändring mellan de olika generationerna räknas med.

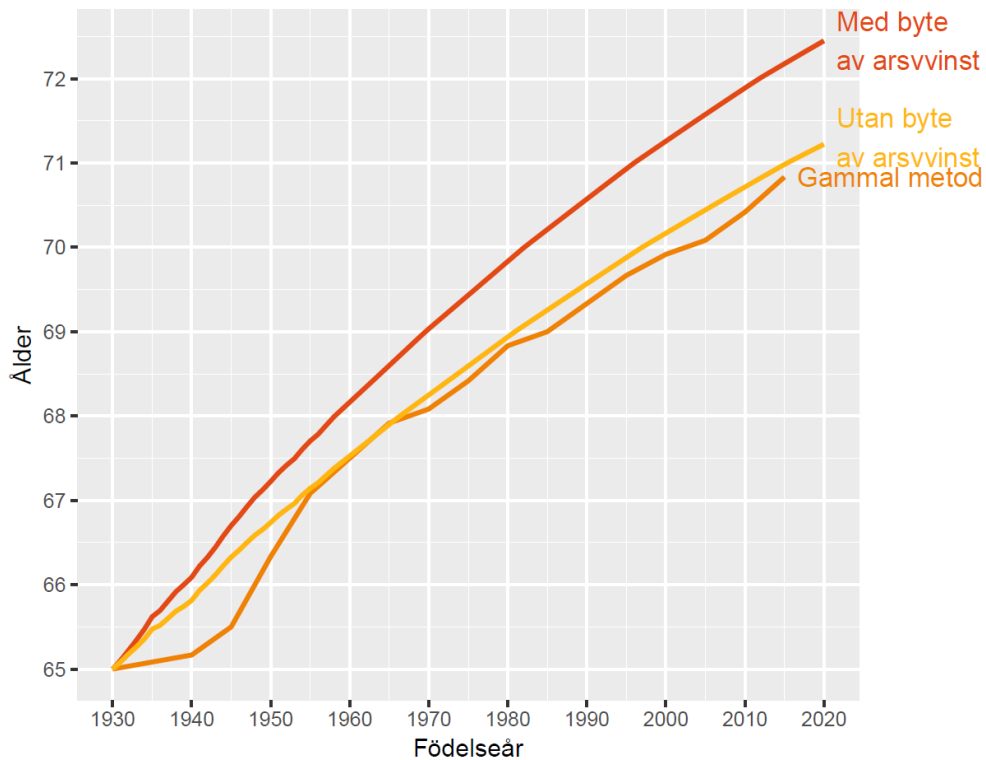
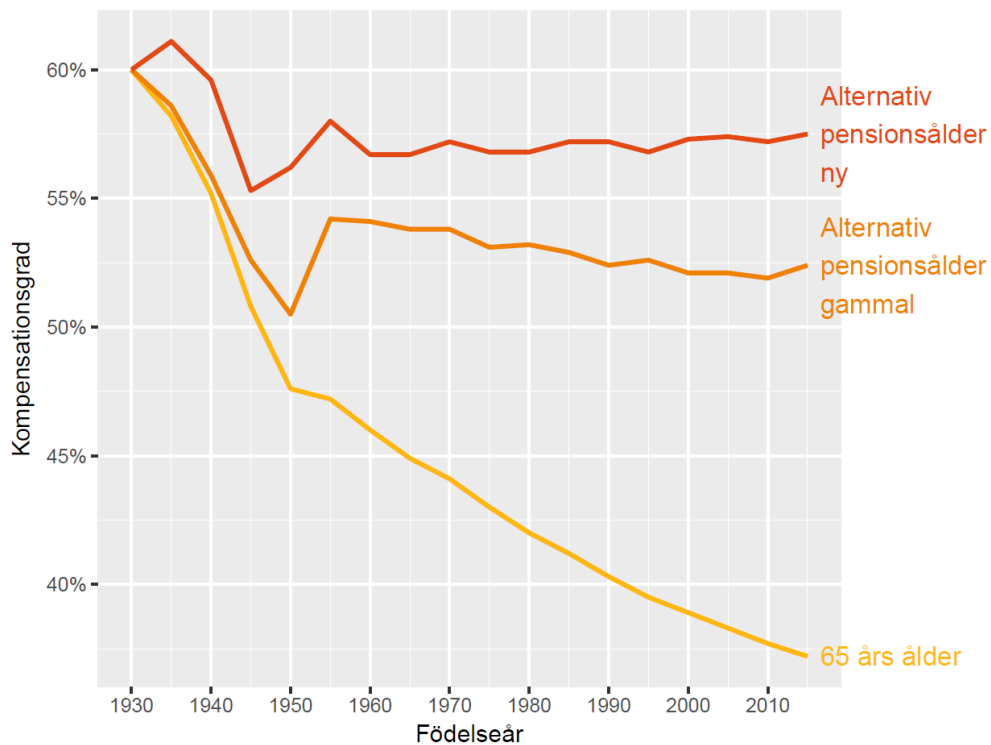

Diagram 5. Kompensationsgraden vid 65 års ålder och vid alternativ pensionsålder.

Tabell med alternativa pensionsåldrar

Årskull	Fyller 65	Alternativ pensionsålder		Tid som pensionär	
		År	Månader	År	Månader
1930	1995	65	0	17	4
1931	1996	65	1	17	5
1932	1997	65	2	17	6
1933	1998	65	4	17	6
1934	1999	65	5	17	6
1935	2000	65	7	17	7
1936	2001	65	8	17	7
1937	2002	65	9	17	7
1938	2003	65	10	17	8
1939	2004	65	11	17	8
1940	2005	66	1	17	8
1941	2006	66	2	17	9
1942	2007	66	3	17	9
1943	2008	66	5	17	9
1944	2009	66	6	17	10
1945	2010	66	8	17	11
1946	2011	66	9	17	11
1947	2012	66	11	17	11
1948	2013	67	0	17	11
1949	2014	67	1	18	0
1950	2015	67	2	18	0
1951	2016	67	3	18	1
1952	2017	67	4	18	1
1953	2018	67	5	18	1
1954	2019	67	7	18	1
1955	2020	67	8	18	1

Årskull	Fyller 65	Alternativ pensionsålder		Tid som pensionär	
1956	2021	67	9	18	2
1957	2022	67	10	18	2
1958	2023	67	11	18	2
1959	2024	68	0	18	3
1960	2025	68	1	18	3
1961	2026	68	3	18	3
1962	2027	68	4	18	3
1963	2028	68	5	18	3
1964	2029	68	6	18	4
1965	2030	68	7	18	4
1966	2031	68	8	18	4
1967	2032	68	9	18	4
1968	2033	68	10	18	5
1969	2034	68	11	18	5
1970	2035	69	0	18	5
1971	2036	69	1	18	5
1972	2037	69	2	18	6
1973	2038	69	3	18	6
1974	2039	69	4	18	6
1975	2040	69	5	18	6
1976	2041	69	6	18	6
1977	2042	69	7	18	7
1978	2043	69	8	18	7
1979	2044	69	9	18	7
1980	2045	69	10	18	7
1981	2046	69	10	18	8
1982	2047	69	11	18	8
1983	2048	70	0	18	8

Årskull	Fyller 65	Alternativ pensionsålder		Tid som pensionär	
1984	2049	70	1	18	8
1985	2050	70	2	18	9
1986	2051	70	3	18	9
1987	2052	70	4	18	9
1988	2053	70	5	18	9
1989	2054	70	6	18	9
1990	2055	70	6	18	10
1991	2056	70	7	18	10
1992	2057	70	8	18	10
1993	2058	70	9	18	10
1994	2059	70	10	18	10
1995	2060	70	11	18	10
1996	2061	71	0	18	10
1997	2062	71	0	18	11
1998	2063	71	1	18	11
1999	2064	71	2	18	11
2000	2065	71	3	18	11
2001	2066	71	3	19	0
2002	2067	71	4	19	0
2003	2068	71	5	19	0
2004	2069	71	6	19	0
2005	2070	71	6	19	1
2006	2071	71	7	19	1
2007	2072	71	8	19	1
2008	2073	71	9	19	1
2009	2074	71	9	19	1
2010	2075	71	10	19	1
2011	2076	71	11	19	1

Årskull	Fyller 65	Alternativ pensionsålder	Tid som pensionär		
2012	2077	72	0	19	1
2013	2078	72	0	19	1
2014	2079	72	1	19	1
2015	2080	72	2	19	1
2016	2081	72	2	19	2
2017	2082	72	3	19	2

www.pensionsmyndigheten.se